PRIIT PIKAMÄE
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2020. szeptember 30.[1]

C-649/19. sz. ügy

Spetsializirana prokuratura
IR
elleni büntetőeljárás

(a Spetsializiran nakazatelen sad [szakosított büntetőbíróság, Bulgária] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Tájékoztatáshoz való jog a büntetőeljárás során – 2012/13/EU irányelv – 3–7. cikk – A jogokról szóló írásbeli tájékoztató az őrizetbe vételkor – A váddal kapcsolatos tájékoztatáshoz való jog – Az ügy irataiba való betekintés joga – Az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személy – Az európai elfogatóparancs kibocsátásáról szóló határozat elleni jogorvoslat – A 2002/584/IB kerethatározat érvényessége – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 6., 47. és 48. cikk”

I. Bevezető

1. 2010 óta az európai uniós jogalkotó elfogadott egyes olyan irányelveket, amelyek célja a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés javítása, és amelyek elsődleges célja a büntetőeljárásokban érintett személyek jogainak megerősítése.

2. A kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett első kérdés egy ilyen megerősítés személyi hatályára vonatkozik, közelebbről a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló, 2012. május 22-i 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben[2] előírt, az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek számára elismert egyes eljárási jogokat illetően. E jogok biztosítását egy ilyen elfogatóparancs kibocsátásáról szóló határozat elleni hatékony jogorvoslat gyakorlásával összekapcsolva, az említett bíróság az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat[3] érvényességét illetően vet fel kérdést az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 6. és 47. cikke szempontjából.

3. A jelen ügy így alkalmat ad a Bíróságnak a 2012/13 irányelv és a 2002/584 kerethatározat közötti kapcsolat pontosítására, valamint ez utóbbinak az európai elfogatóparancs rendszerére alkalmazandó alapvető jogok védelme követelményeinek pontosítására.

1 Eredeti nyelv: francia.

2 HL 2012. L 142., 1. o.; helyesbítés: HL 2019. L 39., 28. o.

3 HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.

II. Jogi háttér

A. A 2012/13 irányelv

4. Ezen irányelv (39) preambulumbekezdése a következőképpen szól:

„Az ebben az irányelvben előírt, az őrizetbe vételkor a jogokra vonatkozó írásbeli tájékoztatáshoz való jognak a [2002/584] kerethatározat szerinti európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyeket illetően is értelemszerűen érvényesülnie kell. A tagállamok számára az e személyek jogaira vonatkozó írásbeli tájékoztató megfogalmazásához nyújtandó segítség érdekében a II. melléklet tartalmaz egy mintát. A minta tájékoztató jellegű, és a Bizottság ezen irányelv végrehajtásáról szóló jelentésével összefüggésben, valamint az ütemterv valamennyi intézkedésének hatálybalépését követően felülvizsgálható.”

5. Az említett irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv a gyanúsítottaknak és a vádlottaknak a büntetőeljárás során az őket megillető jogokra és az ellenük szóló vádra vonatkozó tájékoztatáshoz való jogával kapcsolatos szabályokat állapítja meg. Ez az irányelv emellett az európai elfogatóparancs hatálya alá tartozó személyeknek a jogaikra vonatkozó tájékoztatáshoz való jogával kapcsolatos szabályokat is megállapít.”

6. Ezen irányelv 3. cikke a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a gyanúsítottak és a vádlottak legalább a következő, a nemzeti jog szerint alkalmazandó eljárási jogokról haladéktalanul tájékoztatást kapjanak e jogaik eredményes gyakorlásának lehetővé tétele érdekében:

a) ügyvéd igénybevételének joga;

b) térítésmentes jogi tanácsadásra való bármely jogosultság, és igénybevételének feltételei;

c) a vádra vonatkozó tájékoztatáshoz való jog a 6. cikkel összhangban;

d) a tolmácsoláshoz és fordításhoz való jog;

e) a hallgatáshoz való jog.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdés szerinti tájékoztatás nyújtására szóban vagy írásban, egyszerű és közérthető nyelven kerüljön sor, figyelembe véve a kiszolgáltatott gyanúsítottak és kiszolgáltatott vádlottak speciális igényeit.”

7. A 2012/13 irányelv 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az őrizetbe vett vagy fogva tartott gyanúsítottak és vádlottak haladéktalanul kézhez kapják a jogokról szóló írásbeli tájékoztatót. Lehetőséget kell nekik adni a jogokról szóló írásbeli tájékoztató elolvasására, és meg kell nekik engedni, hogy azt a szabadságelvonásuk ideje alatt a birtokukban tarthassák.

(2) Az e cikk (1) bekezdésében említett jogokról szóló írásbeli tájékoztató a 3. cikkben meghatározott tájékoztatáson túlmenően a nemzeti jog szerint alkalmazandó alábbi jogokra vonatkozóan is tartalmaz információkat:

a) az ügy anyagaiba való betekintés joga;

b) a konzuli hatóságok és egy személy értesítéséhez való jog;

c) sürgősségi orvosi ellátáshoz való jog; és

d) a gyanúsítottak, illetve a vádlottak legfeljebb hány óráig vagy napig lehetnek megfosztva szabadságuktól, mielőtt igazságügyi hatóság elé állítják őket.

(3) A jogokról szóló írásbeli tájékoztató ezenkívül alapvető tájékoztatást nyújt az őrizetbe vétel elleni panasztételnek, a fogva tartás felülvizsgálata kezdeményezésének, illetve ideiglenes szabadlábra helyezés kérelmezésének a nemzeti jog által biztosított lehetőségeiről.

(4) A jogokról szóló írásbeli tájékoztatót egyszerűen és közérthetően kell megfogalmazni. Az írásbeli tájékoztató tájékoztató jellegű mintáját az I. melléklet tartalmazza.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy a gyanúsítottak és a vádlottak a jogokról szóló írásbeli tájékoztatót az általuk értett nyelven kapják meg. Ha a jogokról szóló írásbeli tájékoztató a megfelelő nyelven nem áll rendelkezésre, a gyanúsítottakat és a vádlottakat az általuk értett nyelven szóban tájékoztatják a jogaikról. Ezt követően részükre indokolatlan késedelem nélkül átadják az általuk értett nyelven készült jogokról szóló írásbeli tájékoztatót.”

8. Ezen irányelv 5. cikke a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek haladéktalanul kézhez kapják a jogokról szóló megfelelő írásbeli tájékoztatót, amely tartalmazza a [2002/584] kerethatározatot az alkalmazó tagállamban végrehajtó jogszabály szerint őket megillető jogokra vonatkozó információkat.

(2) A jogokról szóló írásbeli tájékoztatót egyszerűen és közérthetően kell megfogalmazni. Az írásbeli tájékoztató tájékoztató jellegű mintáját a II. melléklet tartalmazza.”

9. Az említett irányelv 6. cikke szerint:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a gyanúsítottak és a vádlottak a bűncselekményről, amelynek elkövetésével gyanúsítják vagy vádolják őket, tájékoztatást kapjanak. Ezt a tájékoztatást haladéktalanul meg kell adni, és olyan részletességgel, amely az eljárás tisztességességének megóvásához és a védelemhez való jog eredményes gyakorlásához szükséges.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az őrizetbe vett vagy fogva tartott gyanúsítottak és vádlottak tájékoztatást kapjanak az őrizetbe vételük vagy fogva tartásuk okairól, beleértve a bűncselekményt is, amelynek elkövetésével gyanúsítják vagy vádolják őket.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy legkésőbb a vád tartalmának [helyesen: vádirat] bírósághoz való benyújtásakor a vádra vonatkozóan részletes tájékoztatást nyújtsanak, többek között a bűncselekmény jellegéről és jogi minősítéséről, valamint a vádlott szerepének jellegéről.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben az eljárás tisztességességének megóvásához szükséges, a gyanúsítottakat, illetve a vádlottakat haladéktalanul tájékoztassák az e cikkben foglaltakkal összhangban megadott információkban bekövetkezett bármely változásról.”

10. Ugyanezen irányelv 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben valakit a büntetőeljárás bármely szakaszában őrizetbe vesznek, illetve fogva tartanak, a tagállamok biztosítják, hogy az adott üggyel kapcsolatos, az illetékes hatóságok birtokában lévő dokumentumokat, amelyek nélkülözhetetlenek az őrizetbe vétel ellen a nemzeti jog szerinti eredményes panasztételhez, vagy a fogva tartás jogszerűsége felülvizsgálatának nemzeti jog szerinti eredményes kezdeményezéséhez, az őrizetbe vett személy vagy ügyvédje rendelkezésére bocsássák.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a gyanúsított, illetve a vádlott, vagy ügyvédjük legalább az illetékes hatóságok birtokában lévő, a gyanúsítottra vagy a vádlottra nézve akár kedvező, akár terhelő valamennyi anyagba betekinthessen az eljárás tisztességességének megóvása és a védelemre való felkészülés érdekében.

(3) Az (1) bekezdés sérelme nélkül, a (2) bekezdésben említett anyagokba való betekintést a védelemhez való jog eredményes gyakorlásának lehetővé tételéhez kellő időben, de legkésőbb a vád tartalmának [helyesen: vádirat] bírósághoz való, elbírálás céljából történő benyújtásakor biztosítani kell. Amennyiben további anyagok kerülnek az illetékes hatóságok birtokába, az ezekbe való betekintést a figyelembevételük lehetővé tételéhez kellő időben kell biztosítani.

(4) A (2) és (3) bekezdéstől eltérve – feltéve, hogy ezzel nem sérül a tisztességes eljáráshoz való jog – egyes anyagokba megtagadható a betekintés, ha a betekintés egy másik személy életét vagy alapvető jogait súlyosan veszélyeztethetné, vagy ha a megtagadás valamely fontos közérdek megóvásához feltétlenül szükséges, például abban az esetben, ha a betekintés hátrányosan befolyásolhatna egy folyamatban lévő nyomozást, vagy súlyosan sérthetné a büntetőeljárás megindításának helye szerinti tagállam nemzetbiztonságát. A tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti jog szerinti eljárásoknak megfelelően az arra vonatkozó határozatot, hogy e bekezdéssel összhangban egyes anyagokba megtagadják a betekintést, igazságügyi hatóság hozza meg, vagy legalább bírósági felülvizsgálat tárgyát képezze.

(5) Az e cikkben említett betekintés térítésmentesen vehető igénybe.”

B. A 2002/584 kerethatározat

11. E kerethatározat 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja.

(2) A tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre.

(3) E kerethatározat nem érinti az [EUSZ] 6. cikkben biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának a kötelezettségét.”

12. Az említett kerethatározat 8. cikke a következőket írja elő:

„(1) Az európai elfogatóparancs, a mellékletben szereplő formanyomtatványnak megfelelően az alábbi információkat tartalmazza:

a) a keresett személy személyazonossága és állampolgársága;

b) a kibocsátó igazságügyi hatóság megnevezése, címe, telefon- és faxszáma, valamint e-mail címe;

c) annak tanúsítása, hogy az 1. és 2. cikk szerinti végrehajtható ítélet, elfogatóparancs vagy más, azonos joghatállyal bíró végrehajtható bírósági határozat áll rendelkezésre;

d) a bűncselekmény jellege és jogi minősítése, különösen figyelemmel a 2. cikkre;

e) a bűncselekmény elkövetése körülményeinek ismertetése, ezen belül az időpont, a hely és a keresett személy bűncselekményben való részvételének módja;

f) jogerős ítélet esetén a kiszabott büntetés, illetve a bűncselekményre a kibocsátó tagállam joga szerint előírt büntetési tétel;

g) ha lehetséges, a bűncselekmény egyéb következményei.

(2) Az európai elfogatóparancsot le kell fordítani a végrehajtó tagállam hivatalos nyelvére vagy hivatalos nyelveinek egyikére. E kerethatározat elfogadásakor vagy egy későbbi időpontban a Tanács Főtitkárságánál letétbe helyezett nyilatkozatban bármely tagállam kijelentheti, hogy elfogadja az Európai Közösségek intézményeinek egy vagy több más hivatalos nyelvén készült fordítást is.”

13. Ugyanezen kerethatározat 11. cikke a következőket mondja ki

„(1) Ha egy keresett személyt elfognak, az illetékes végrehajtó igazságügyi hatóság nemzeti jogával összhangban tájékoztatja ezt a személyt az európai elfogatóparancsról és annak tartalmáról, valamint arról is, hogy beleegyezhet a kibocsátó igazságügyi hatóságnak történő átadásába.

(2) Az európai elfogatóparancs végrehajtása érdekében elfogott keresett személynek jogában áll, hogy a végrehajtó tagállam nemzeti joga szerint védőt és tolmácsot vegyen igénybe.”

14. A 2002/584 kerethatározat 12. cikkének megfogalmazása a következő:

„Ha egy személyt európai elfogatóparancs alapján fognak el, a végrehajtó igazságügyi hatóság dönt arról, hogy a keresett személyt a végrehajtó tagállam jogával összhangban továbbra is fogva tartják-e. A végrehajtó tagállam belső jogának megfelelően a személyt ideiglenesen bármikor szabadon lehet bocsátani, feltéve hogy ezen tagállam illetékes hatósága minden szükségesnek ítélt intézkedést megtesz a keresett személy szökésének megakadályozása érdekében.”

III. Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15. A Spetsializirana prokuratura (szakosított ügyészség, Bulgária) IR-rel szemben adózási bűncselekmények elkövetése céljából létrejött bűnszervezetben való részvétel miatt emelt vádat. A vele szemben indult büntetőeljárás előkészítő szakaszában, amelynek során két, általa választott ügyvéd szolgáltatását vette igénybe, IR-t keresett személyként csak egyes jogairól tájékoztatták.

16. Az IR-rel szemben indult büntetőeljárás bírósági szakaszának 2017. február 24-i kezdetén ez utóbbi elhagyta a lakóhelyét és a tartózkodási helyét nem lehetett megállapítani. A büntetőeljárás előkészítő szakaszában őt képviselő két ügyvéd úgy nyilatkozott, hogy már nem képviselik őt. E célból új ügyvédet rendeltek ki számára.

17. A kérdést előterjesztő bíróság 2017. április 10-i, 2017. április 19-én másodfokon helybenhagyott végzése IR-rel szemben előzetes letartóztatás intézkedést rendelt el, ami a nemzeti elfogatóparancsnak felel meg. IR nem vett részt az eljárásban, védelmét a számára kirendelt ügyvéd látta el.

18. 2017. május 25-én IR-rel szemben – akit továbbra sem találtak meg – európai elfogatóparancsot bocsátottak ki. A védelmére kirendelt ügyvédet egy új, szintén kirendelt ügyvéd helyettesítette.

19. Az OG és PI (Lübecki és zwickaui ügyészség) ítéletet[4] és a PF (Litvánia főügyésze) ítéletet,[5] valamint Bot főtanácsnoknak a Gavanozov ügyre[6] vonatkozó indítványát értelmezve a kérdést előterjesztő bíróság úgy határozott, hogy a kibocsátott európai elfogatóparancsot visszavonja, mivel nem volt meggyőződve arról, hogy az megfelel az uniós jognak, amennyiben az nem biztosítja IR hatékony jogorvoslathoz való jogát abban az értelemben, hogy ez utóbbi nem kérelmezheti közvetlenül a végrehajtó tagállamban történő őrizetbe vételét követően a nemzeti elfogatóparancs és az európai elfogatóparancs visszavonását.

20. Az említett bíróság hangsúlyozza, hogy az IR-rel szembeni új, uniós jognak megfelelő európai elfogatóparancs kibocsátásához pontosításokra van szüksége az említett elfogatóparancs tartalmával, vagy azon lehetőséggel kapcsolatban, hogy ahhoz dokumentumokat csatoljon, hogy ezáltal biztosított legyen a 2012/13 irányelv által garantált jogok tiszteletben tartása.

21. Először is a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy ezen irányelv értelmében nem egyértelmű, hogy bizonyos rendelkezéseket, mint például a 4. cikk (3) bekezdését, a 6. cikk (2) bekezdését és a 7. cikk (1) bekezdését nem lehet-e alkalmazni olyan személyre, akit európai elfogatóparancs alapján másik tagállam területén vettek őrizetbe. Szükséges lenne tudni, hogy e személy hivatkozhat-e – a 2012/13 irányelv 5. cikkében és a II. mellékletében kifejezetten előírt jogokon kívül – az e rendelkezésekben előírt jogokra.

22. Másodszor, abban az esetben, ha úgy kellene tekinteni, hogy egy európai elfogatóparancs alapján a végrehajtó tagállamban őrizetbe vett személynek rendelkezni kellene mindazokkal a jogokkal, amelyek megillették volna, ha a kibocsátó tagállamban vették volna őrizetbe, a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy a 2002/584 kerethatározat 8. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy módosítható az európai elfogatóparancs tartalma a 2012/13 irányelv fent említett rendelkezéseiben előírt jogokkal történő kiegészítése érdekében.

23. Harmadszor, ha úgy kellene tekinteni, hogy a 2002/584 kerethatározat formanyomtatványában szereplő információkat nem lehet kiegészíteni, a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy mely más módokon lehet biztosítani az IR-t a 2012/13 irányelv alapján megillető jogok valós és tényleges gyakorlását, közvetlenül az európai elfogatóparancs alapján valamely másik tagállamban történő őrizetbe vételt követően. Ez arra indíthatja az európai elfogatóparancsot kibocsátó, kérdést előterjesztő bíróságot, hogy miután tudomást szerzett az említett személy őrizetbe vételéről, megküldje részére az őrizetbe vétel esetén a jogokról szóló tájékoztatót, a nemzeti elfogatóparancs másolatát és az arra vonatkozó bizonyítékokat, valamint a képviselőjének kapcsolattartási adatait, és ha a személy kéri, az őt érintő ügy egyéb dokumentumainak másolatát.

24. Negyedszer, abban az esetben, ha nincs olyan kötelező erejű jogi megoldás, amely biztosítja az őrizetbe vett személyt a 2012/13 irányelv 4. cikkének (3) bekezdése, 6. cikkének (2) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése alapján megillető jogok gyakorlását, a kérdést előterjesztő bíróság a 2002/584 kerethatározat érvényességének kérdését veti fel, az említett kerethatározat (12) preambulumbekezdésében és 1. cikkének (3) bekezdésében, különösen pedig a Charta 6. és 47. cikkében kimondott alapvető jogok szükséges betartása szempontjából.

4 Lásd: 2019. május 27-i OG és PI (Lübecki és zwickaui ügyészség) ítélet (C-508/18 és C-82/19 PPU, EU:C:2019:456).

5 Lásd: 2019. május 27-i PF (Litvánia főügyésze) ítélet (C-509/18, EU:C:2019:457).

6 Lásd: Bot főtanácsnok Gavanozov ügyre vonatkozó indítványa (C-324/17, EU:C:2019:312).

25. E körülmények között a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Vonatkoznak-e a vádlott 2012/13 irányelv 4. cikke (különösen 4. cikkének (3) bekezdése szerinti), 6. cikkének (2) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése szerinti jogai azon vádlottra, akit európai elfogatóparancs alapján vettek őrizetbe?

2) Amennyiben a válasz erre igenlő: úgy kell-e értelmezni a 2002/584 kerethatározat 8. cikkét, hogy az lehetővé teszi az európai elfogatóparancs tartalmának módosítását a mellékletben szereplő formanyomtatvány tekintetében, különösen egy új szöveg beillesztését e formanyomtatványon a keresett személynek a kibocsátó tagállam bíróságaival szemben a nemzeti és európai elfogatóparancs vitatását illetően fennálló jogairól?

3) Amennyiben a második kérdésre a válasz nemleges: összhangban áll-e a [2002/584] kerethatározat (12) preambulumbekezdésével, 1. cikkének (3) bekezdésével, a 2012/13[…] irányelv 4. cikkével, 6. cikkének (2) bekezdésével, 7. cikkének (1) bekezdésével, valamint a Charta 6. és 47. cikkével, ha egy európai elfogatóparancsot a mellékletben szereplő formanyomtatvány pontos betartásával (azaz a keresett személynek a kibocsátó igazságügyi hatóságokkal szemben fennálló jogairól való tájékoztatás nélkül) bocsátanak ki, és a kibocsátó igazságügyi hatóság – miután a keresett személy elfogásáról tudomást szerzett – haladéktalanul tájékoztatja őt a jogairól, és a megfelelő iratokat megküldi számára?

4) Amennyiben egy európai elfogatóparancs útján őrizetbe vett személynek a [2012/13] irányelv 4. cikke, különösen 4. cikkének (3) bekezdése, 6. cikkének (2) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése szerinti jogai biztosítására nincs más jogi eszköz, érvényes-e a 2002/584 kerethatározat?”

IV. A Bíróság előtti eljárás

26. Az Európai Unió Bíróságának alapokmánya 23. cikkében szereplő határidőn belül írásbeli észrevételt terjesztett elő a cseh, a német, a magyar és az osztrák kormány, valamint az Európai Bizottság.

V. Elemzés

27. A kérdést előterjesztő bíróság négy kérdést intézett a Bírósághoz, amelyek részben átfedik egymást, és véleményem szerint két kérdésre oszthatók.

28. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével az említett bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2012/13 irányelv 4. cikkének (3) bekezdését, 6. cikkének (2) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az azokban említett jogokat alkalmazni kell az európai elfogatóparancs végrehajtása során őrizetbe vett személyekre. Igenlő válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság a 2002/584 kerethatározat 8. cikkében meghatározott, az európai elfogatóparancs egységes formanyomtatványa tartalmának – az említett jogoknak a formanyomtatványba történő beillesztése révén történő –módosítási lehetőségét veti fel, vagy ennek hiányában a 2012/13 irányelv fent említett rendelkezései alapján az őrizetbe vett személyt a jogairól tájékoztató dokumentumok részére történő megküldésének lehetőségét.

29. Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ a Bíróságtól, hogy a 2002/584 kerethatározat összeegyeztethető-e a Charta 6. cikkében előírt szabadsághoz való jogból eredő követelményekkel és a Charta 47. cikkében előírt hatékony jogorvoslathoz való jogból és a tisztességes eljáráshoz való jogból eredő követelményekkel, amennyiben a kerethatározat nem biztosítja az európai elfogatóparancs alapján őrizetbe vett és a végrehajtó tagállamban fogva tartott személy részére a 2012/13 irányelv fent említett cikkeiben kimondott tájékoztatáshoz való jogot annak érdekében, hogy közvetlenül az ezen államban történő őrizetbe vételét követően gyakorolhassa a kibocsátó igazságügyi hatóság előtt a nemzeti elfogatóparancs és az európai elfogatóparancs visszavonására irányuló, hatékony jogorvoslathoz való jogát.

A. Az elfogadhatóságról

30. A német kormány kétségeit fejezte ki az előterjesztett kérdések elfogadhatóságát illetően, amelyek egy jogi vélemény iránti kérelemmel mutatnak hasonlóságot anélkül, hogy összefüggésben lennének valamely folyamatban lévő jogvitával, ami ellentétes az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatal szellemével és céljával.

31. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak az ítélete meghozatala tekintetében fennálló szükségességét, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, ha az előterjesztett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni. Ebből következik, hogy a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, amennyiben nyilvánvaló, hogy az uniós jog értelmezése, amelyet a nemzeti bíróság kért, nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, vagy a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett kérdéseket hatékonyan megválaszolja.[7]

32. A jelen ügyben a Bíróság elé terjesztett iratokból nem tűnik ki nyilvánvalóan, hogy a jelen helyzet a fentiek valamelyikének megfelelne. A kérdést előterjesztő bíróság előtt ugyanis folyamatban van IR-rel szemben egy – a távollétében folytatott – büntetőeljárás, amelynek keretében e bíróság elrendelte IR előzetes letartóztatásba vételét, ami a nemzeti elfogatóparancsnak felel meg, majd 2017. május 27-én európai elfogatóparancsot bocsátott ki. Márpedig a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem ezen eljárás kereteibe illeszkedik. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy azért fordul a Bírósághoz, hogy a feltett kérdésekre adott válaszok függvényében új európai elfogatóparancsot bocsásson ki IR-rel szemben, mivel az eredetileg kibocsátott elfogatóparancsot az említett bíróság, annak az uniós joggal való összhangjával kapcsolatos kételyei miatt visszavonta. Ezért nem lehet azt állítani, hogy a feltett kérdések nem függenek össze a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárás tényállásával vagy tárgyával, sem pedig azt, hogy a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű.[8]

33. Ezenkívül kiemelendő, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátása következtében a keresett személyt adott esetben letartóztathatják, vagyis az sérti e személy egyéni szabadságát. Márpedig a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az európai elfogatóparancsra vonatkozó eljárást illetően az alapvető jogok biztosítása elsődlegesen a kibocsátó tagállam feladata. Ezért e jogok biztosítása érdekében – amelynek

7 Lásd többek között: 2017. október 12-i Sleutjes ítélet (C-278/16, EU:C:2017:757, 21. és 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

8 Lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i AY (Elfogatóparancs – Tanú) ítélet (C-268/17, EU:C:2018:602, 26. és 27. pont).

céljából valamely igazságügyi hatóság az általa kibocsátott európai elfogatóparancs visszavonására irányuló határozatot hozhat – fontos, hogy az ilyen hatóságnak lehetősége legyen előzetes döntéshozatal érdekében a Bírósághoz fordulni az új európai elfogatóparancs kibocsátásának az uniós joggal való összhangja feltételeinek meghatározása érdekében, különösen az érintett személy eljárási jogainak tiszteletben tartását, tehát a 2012/13 irányelv 4. cikke (3) bekezdésének, 6. cikke (2) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyre való alkalmazhatóságát illetően.[9]

34. Következésképpen véleményem szerint a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

35. Véleményem szerint szükséges előzetesen hangsúlyozni – nyilvánvaló tényként kijelentve –, hogy a 2012/13 irányelvet azokra a személyekre kell alkalmazni, akikkel szemben európai elfogatóparancsot bocsátottak ki, mivel a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdés ezen alkalmazás terjedelmére, és különösen a 2012/13 irányelv 4. cikkének (3) bekezdésében, 6. cikkének (2) bekezdésében és 7. cikkének (1) bekezdésében előírt jogok e személyek javára történő elismerésére vonatkozik.

36. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak szövegét, hanem annak szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi.[10]

1. A 2012/13 irányelv 4. cikke (3) bekezdésének, 6. cikke (2) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének szövegösszefüggést érintő és szó szerinti értelmezéséről

37. Véleményem szerint szükséges a 2012/13 irányelv általános rendszerének elemzése ezen irányelv 4. cikke (3) bekezdése, 6. cikke (2) bekezdése és 7. cikke (1) bekezdése hatályának meghatározásához, és az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek számára előírt jogok elismerése kérdésének megválaszolásához.

38. E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 2012/13 irányelv csak a (39) preambulumbekezdésében említi – az első és egyetlen alkalommal – a fent említett személyek helyzetét, mivel a megelőző preambulumbekezdéseket a büntetőeljárások során a „gyanúsítottak vagy vádlottak” tájékoztatásakor alkalmazandó minimumszabályok bemutatásának szenteli. A (39) preambulumbekezdés megfogalmazása megerősíti az uniós jogalkotó által a helyzetek között alkalmazott különbségtételt, mivel utal arra, hogy az őrizetbe vételkor a jogokra vonatkozó írásbeli tájékoztatáshoz való jognak az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyeket illetően „is” „értelemszerűen” *(mutatis mutandis)* érvényesülnie kell. E latin kifejezést, amelyet „a szükséges módosítások végrehajtását követően” fordulattal lehet lefordítani, általában olyan helyzetek összehasonlításakor használják, amelyeket csupán hasonlóként kívánnak bemutatni.

39. A 2012/13 irányelv 1. cikke még kifejezőbb, mivel két külön mondatban határozza meg az irányelv kettős tárgyát, vagyis az egyének két csoportjának, egyrészről a büntetőeljárás során a gyanúsítottaknak és a vádlottaknak, másrészről az európai elfogatóparancs hatálya alá tartozó személyeknek a tájékoztatáshoz való jogára vonatkozó szabályok meghatározását. Az így alkalmazott terminológiát a 2–8. cikk pontosítással megismétli, és kizárólag ezen irányelv 5. cikke – kivéve az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben említett rendelkezéseket – utal kifejezetten e második csoportra. A 2012/13 irányelv 2. cikke az irányelv tárgyi hatályát kizárólag a büntetőeljárás fogalmának

9 Lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i AY (Elfogatóparancs – Tanú) ítélet (C-268/17, EU:C:2018:602, 28. és 29. pont).

10 Lásd: 2014. szeptember 10-i Ben Alaya ítélet (C-491/13, EU:C:2014:2187, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

meghatározása szempontjából említi, amelyet a jelen esetben széles értelemben határoz meg, a gyanúsítás közlésétől az érintett személy bűnösségére vonatkozó végleges határozatig. E meghatározás is bizonyítja a 2012/13 irányelv 5. cikkében foglalt, az európai elfogatóparancs hatálya alá tartozó személyekre vonatkozó rendelkezések egyediségét és bizonyos értelemben járulékos jellegét.

40. Ami konkrétabban a 2012/13 irányelv 4., 6. és 7. cikkében előírt jogok hatályát illeti, e rendelkezéseket együttesen kell értelmezni, magában foglalva ezen irányelv 3. cikkét is, figyelemmel az abban szereplő, e szövegek egyikére vagy másikára történő kifejezett hivatkozásra.

41. A 2012/13 irányelv 4. cikke a tagállamok kötelezettségévé teszi, hogy az őrizetbe vett vagy fogva tartott gyanúsítottak és vádlottak részére átadjanak egy írásbeli tájékoztatót, egyrészről ezen irányelv 3. cikkében említett eljárási jogokra vonatkozóan, köztük a váddal kapcsolatos tájékoztatáshoz való jogot, amelyet ugyanezen aktus 6. cikke pontosít, másrészről pedig az említett irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében említett négy kiegészítő jogra vonatkozóan, köztük az ügy anyagaiba való betekintés jogát, amelyet ez utóbbi 7. cikke részletez. A 2012/13 irányelv 4. cikkének (3) bekezdése ezenkívül előírja, hogy a jogokról szóló írásbeli tájékoztató ezenkívül alapvető tájékoztatást nyújt az őrizetbe vétel elleni panasztételnek, a fogva tartás felülvizsgálata kezdeményezésének, illetve ideiglenes szabadlábra helyezés kérelmezésének a nemzeti jog által biztosított lehetőségeiről.

42. Amint azt a 2012/13 irányelv (22) preambulumbekezdése pontosítja és ezen irányelv 4. cikkének (4) bekezdése előírja, a jogokról szóló írásbeli tájékoztató megfogalmazásához a tagállamok számára segítségként az I. melléklet tartalmaz egy mintát, amely a következőkre vonatkozó nyolc rovatot foglal magában: A. ügyvédi segítség/jogi segítségre való jogosultság; B. a vádra vonatkozó információ; C. tolmácsolás és fordítás; D. a hallgatáshoz való jog; E. a dokumentumokhoz való hozzáférés; F. harmadik személy értesítése az érintett őrizetbe vételéről vagy fogva tartásáról/konzulátus vagy nagykövetség értesítése; G. sürgősségi orvosi ellátás; H. a szabadságelvonás időtartama. Ebből következik, hogy a B., E. és H. rovat a 2012/13 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének, 7. cikke (1) bekezdésének, illetve 4. cikke (3) bekezdésének felel meg.

43. A 2012/13 irányelvnek a (39) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 5. cikke akként rendelkezik, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyeknek kézhez kell kapniuk a jogokról szóló „megfelelő” írásbeli tájékoztatót, és az ezen irányelv II. mellékletében szereplő tájékoztató jellegű mintára utal, amelynek tartalma eltér az I. mellékletben szereplő mintáétól. A II. mellékletében szereplő tájékoztató jellegű minta ugyanis nem tartalmazza a 2012/13 irányelv 6. cikkének (2) bekezdésében, 7. cikkének (1) bekezdésében és 4. cikkének (1) bekezdésében előírt jogokra vonatkozó rovatokat, amelyek tehát nem alkalmazhatók az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyekre. [11]

44. Amint azt a cseh kormány jogosan jegyzi meg az észrevételeiben, a 2012/13 irányelv egyetlen rendelkezése sem írja elő, és nem is enged arra következtetni, hogy az európai elfogatóparancs alapján őrizetbe vett személyeknek olyan írásbeli tájékoztatót kellene kézhez kapniuk, amely együttesen tartalmazza az ezen irányelv I. és II. mellékletében szereplő két tájékoztató jellegű mintában foglalt információkat. Ellenkezőleg, a 2012/13 irányelv (39) preambulumbekezdése egyértelműen rávilágít, hogy kizárólag ezen irányelv II. melléklete tartalmazza az „e személyek” jogaira vonatkozó tájékoztató mintát. A 2012/13 irányelv 4. és 5. cikkének ez utóbbi (22) és (39) preambulumbekezdésével együttesen értelmezett szövegéből tehát az következik, hogy az e két mellékletben foglalt jogokra vonatkozó tájékoztató minta kizárólag az érintett személyi körre vonatkozik. [12]

11 A II. melléklet öt rovatot tartalmaz, amelyek a következőkre vonatkoznak: A. tájékoztató az európai elfogatóparancsról; B. ügyvédi segítség; C. tolmácsolás és fordítás; D. a hozzájárulás lehetősége; E. meghallgatás. E rovatok a keresett személynek közvetlenül a 2002/584 kerethatározatban biztosított jogoknak felelnek meg.

12 Mindenesetre hangsúlyozom, hogy amint a keresett személyt átadják a kibocsátó igazságügyi hatóságnak, a 2012/13 irányelv értelmében vett „gyanúsított vagy vádlott” jogállást szerez, tehát az e jogálláshoz kapcsolódó jogok összessége megilleti.

45. Azt a megállapítást, hogy a 2012/13 irányelv 4. cikkének (3) bekezdését, 6. cikkének (2) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését nem lehet az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyekre alkalmazni, két másik körülmény is megerősíti.

46. Véleményem szerint először is a 2012/13 irányelv 4., 6. és 7. cikke által alkalmazott, a gyanúsítottak és vádlottak „őrizetbe vétele” vagy „fogva tartása” fogalmainak hatályával kell foglalkozni. E tekintetben a 2012/13 irányelv (21) preambulumbekezdése pontosítja, hogy „ezen irányelvben az őrizetbe vett vagy fogva tartott gyanúsítottra vagy vádlottra vonatkozó utalások minden olyan helyzetre vonatkoznak, amikor büntetőeljárás során egy gyanúsítottat vagy vádlottat az [emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE)] – az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatában értelmezett – 5. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében a szabadságától megfosztanak.”

47. Ez utóbbi rendelkezés arra a helyzetre vonatkozik, amelyben valamely személy „törvényes letartóztatás[a] vagy őrizetbe vétel[e] abból a célból, hogy e bűncselekmény elkövetése alapos gyanúja miatt az illetékes hatóság elé állítsák, vagy amikor észszerű oknál fogva szükséges, hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetésében vagy annak elkövetése után a szökésben”. Márpedig egy ilyen helyzet különbözik az EJEE 5. cikke (1) bekezdésének f) pontjában említett helyzettől, vagyis amikor törvényes letartóztatásra vagy őrizetbe vételre kerül sor az országba való jogtalan belépés megakadályozása céljából, vagy olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele esetén, aki ellen „intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása” céljából, hiszen ez utóbbi helyzet a 2002/584 kerethatározat által bevezetett európai elfogatóparancs mechanizmusának felel meg.

48. Másodszor, a 2012/13 irányelv 3. és 4. cikkéből következik, hogy a gyanúsítottak és a vádlottak bizonyos jogokkal rendelkeznek, amelyek közül a vádra vonatkozó tájékoztatáshoz való jogot és az ügy anyagaiba való betekintés jogát ezen irányelv 6. és 7. cikke pontosítja, amint az az érintett tagállam „nemzeti joga szerint alkalmazandó”. Márpedig a „nemzeti jogra” történő kifejezett utalás nem egyeztethető össze az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek helyzetének figyelembevételével, mivel ez utóbbi szükségszerűen a kibocsátó vagy végrehajtó tagállam jogára hivatkozik, amit az említett irányelv 5. cikkének szövege is megerősít.

2. A teleologikus értelmezésről

49. Elöljáróban megjegyzem, hogy figyelemmel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés jellegére, a teleologikus értelmezés a 2012/13 irányelv és a 2002/584 kerethatározat tárgyának együttes vizsgálatát foglalja magában.

50. Az uniós jogalkotó szándékának és következésképpen ezen aktusok céljának megértése érdekében foglalkozni kell a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség uniós szempontból vizsgált szerkezetének dinamikájával, közelebbről a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén.

51. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 2002/584 kerethatározat, amint az a (6) preambulumbekezdéséből kitűnik, a kerethatározat elfogadásának alapjául szolgáló EUSZ 31. cikket felváltó EUMSZ 82. cikk (1) bekezdésében megállapított, a bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerése elvének a büntetőjog területén történő első konkrét megvalósulása. Azóta a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés fokozatosan olyan jogi eszközöket hozott létre, amelyek összehangolt alkalmazása arra irányul, hogy erősítse a tagállamok között az egymás nemzeti jogrendjeibe vetett bizalmat annak érdekében, hogy biztosítsa a büntetőügyekben hozott ítéletek Unión belüli elismerését és végrehajtását, hogy ezáltal elkerülhető legyen a bűncselekmények

elkövetőinek büntetlensége.[13]

52. A 2012/13 irányelv részét képezi – amint arra az irányelv (11), (12) és (14) preambulumbekezdése utal – azon jogi eszközök összességének, amelyek konkretizálják a Tanács által 2009-ben elfogadott ütemtervet, amelynek célja a büntetőeljárásban a személyek eljárási jogainak megerősítése, és amelyet az Európai Tanács üdvözölt és a stockholmi program[14] szerves részének nyilvánított. E kronológia egyértelművé teszi, hogy az uniós jogalkotó meg kívánta erősíteni a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködést, oly módon, hogy a már hatályos európai elfogatóparancs mechanizmusán túllép annak érdekében, hogy a büntetőeljárást teljes terjedelmében átfogja. Amint azt az említett ütemtervről szóló 2009. november 30-i tanácsi állásfoglalás említi, „ezen állásfoglalás alkalmazásában a büntetőeljárás magában foglalja mind a tárgyalást megelőző szakaszt, mind a tárgyalási szakaszt”.

53. Ezen aktusok között szerepelnek a következők is:

– a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló, 2010. október 20-i 2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv;[15]

– a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogról szóló, 2013. október 22-i 2013/48/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv[16];

– a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról szóló, 2016. május 11-i (EU) 2016/800 európai parlamenti és tanácsi irányelv[17];

– a büntetőeljárások során a gyanúsítottak és a vádlottak, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban a keresett személyek költségmentességéről szóló, 2016. október 26-i (EU) 2016/1919 európai parlamenti és tanácsi irányelv[18].

54. E másodlagos jogi normák mindegyikének – beleértve a 2012/13 irányelvet is – célja a büntetőeljárás során a gyanúsítottak és a vádlottak eljárási jogainak megerősítése, azonban abban is közösek, hogy sajátos rendelkezéseket tartalmaznak az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek helyzetére vonatkozóan, így ez utóbbiakra – a helyzetükhöz igazítva – alkalmazni rendel egyeseket az említett jogok közül. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben említett rendelkezések értelmezése véleményem szerint elválaszthatatlan e sajátos normatív szövegösszefüggéstől, amelyet egy kettős tárggyal rendelkező jogi aktusokat igénybe vevő jogalkotási technika jellemez, és amelyben az alapszöveg, vagyis a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal[19] módosított 2002/584 kerethatározat önmagában már nem elegendő ahhoz, hogy az európai elfogatóparancs alapján őrizetbe vett személyek jogait tisztán lássuk.

13 Lásd: 2019. december 12-i Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg és Openbaar Ministerie (Lyoni és tours-i ügyész) ítélet (C-566/19 PPU és C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, 43. pont).

14 A büntetőeljárásokban a gyanúsítottak vagy vádlottak eljárási jogainak megerősítését célzó ütemtervről szóló, 2009. november 30-i tanácsi állásfoglalás (HL 2009. C 295., 1. o), valamint „A stockholmi program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa”, 2.4. pont (HL 2010. C 115., 1. o.).

15 HL 2010. L 280., 1. o.

16 HL 2013. L 294., 1. o.

17 HL 2016. L 132., 1. o.

18 HL 2016. L 297, 1. o.; helyesbítés: HL 2017. L 91., 40. o.

19 HL 2009. L 81., 24. o.

55. Ami pontosan a 2012/13 irányelvet illeti, megjegyzem, hogy a Bizottságnak az irányelvre vonatkozó 2010. július 20-i javaslatában [20] foglalt különböző megfogalmazások, mivel viszonylag kétértelműnek tűnhetnek az abban előírt jogok hatályát illetően, kikerültek a végleges szövegből.

56. Így a (25) preambulumbekezdés általános jellegű megfogalmazással említette, hogy „az ebben az irányelvben előírt jogoknak" az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos eljárásokban is értelemszerűen érvényesülniük kell, amelyet a 2012/13 irányelv (39) preambulumbekezdésében az őrizetbe vételkor a jogokra vonatkozó írásbeli tájékoztatáshoz való jog egyedüli említése váltott fel, kifejezetten utalva a II. mellékletben szereplő tájékoztató mintára.

57. Az irányelvre vonatkozó javaslatnak a hatályt érintő 2. cikke az (1) bekezdésében már azonos időbeli hatályt határozott meg, vagyis a gyanúsítás közlésétől a bűnösségre vonatkozó végleges határozatig terjedő időszakot. A (2) bekezdés szövege a következő volt: „[e]zt az irányelvet alkalmazni kell az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos eljárásokra". Meg kell állapítani, hogy a 2012/13 irányelv 2. cikke még említést sem tesz az említett eljárásokra.

58. Hangsúlyozni kell azonban, hogy az irányelvre irányuló javaslatnak az 5. cikkre vonatkozó indokolása kifejezetten említette, hogy „[a]z európai elfogatóparancs hatálya alá tartozó személyeket különféle jogok illetik meg", ami e rendelkezésnek a jelenlegi végleges szöveghez közeli megfogalmazását eredményezte.

59. Úgy tűnik ezért, hogy a 2012/13 irányelv egyrészről és elsődlegesen arra irányul, hogy a büntetőeljárás során a gyanúsítottak és vádlottak tájékoztatáshoz való jogára vonatkozó közös minimumszabályok megállapításával erősítse a tagállamok egymás büntető igazságszolgáltatási rendszerébe vetett kölcsönös bizalmát. [21] Amint azt a 2012/13 irányelv (19), (22), (27) és (28) preambulumbekezdése, csakúgy mint annak 3., 4., 6. és 7. cikke kimondja, e cikkek célja éppen a védelemhez való jog eredményes gyakorlásának és az említett eljárás tisztességességének a biztosítása, [22] mivel e jogokat az érintett tagállam nemzeti jogának megfelelően kell gyakorolni.

60. Az irányelv másrészről és járulékos jelleggel pontosítani kívánja, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek javára előírt tájékoztatáshoz való jogot milyen módon kell alkalmazni, így a 2012/13 irányelv 5. cikke és II. melléklete kiegészíti a 2002/584 kerethatározatot.

61. Noha e két tárgy tagadhatatlanul összekapcsolódik, vagy párhuzamosként is le lehet írni őket, mivel az európai elfogatóparancs kibocsátása szükségszerűen valamely nemzeti büntető-eljárásjogból ered, nem keverhetők össze. A keresett személy őrizetbe vétele automatikusan egy sajátos eljárás foganatosításához vezet, amely annak határon átnyúló volta miatt *lex specialis* jellegű.

62. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2002/584 kerethatározat célja az elítéltek vagy a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítottak átadása új, egyszerűsített és hatékonyabb rendszerének bevezetése útján az igazságügyi együttműködés megkönnyítése és meggyorsítása annak érdekében, hogy elősegítse az Unió azon célkitűzésének elérését, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének azon nagy fokú bizalomra épülő térségévé váljon, amelynek a tagállamok között fenn kell állnia. Az európai elfogatóparancs szabályozása, amint az az említett kerethatározat (5) preambulumbekezdéséből kitűnik, lehetővé teszi az annak elfogadása előtti, jelenlegi kiadatási eljárások bonyolultságának és a jelenlegi kiadatási eljárásokban rejlő késlekedés kockázatának a megszüntetését is. E kerethatározat 1. cikke (1) bekezdésének megfelelően az európai elfogatóparancs

20 COM(2010) 392 végleges.

21 Lásd ebben az értelemben: 2019. június 13-i Moro ítélet (C-646/17, EU:C:2019:489, 34. pont); 2019. szeptember 19-i Rayonna prokuratura Lom ítélet (C-467/18, EU:C:2019:765, 36. pont). Ezen első határozatban a Bíróság a 36. pontban rámutatott, hogy a 2012/13 irányelv hozzájárul a büntetőeljárásoknak az Unión belüli minimális harmonizációjához, és az ezen irányelv által előírt szabályok valamely tagállamban történő alkalmazása független attól, hogy az e tagállamban felmerülő jogvita keretében határokon átnyúló helyzet áll-e fenn.

22 Lásd ebben az értelemben: 2018. június 5-i Kolev és társai ítélet (C-612/15, EU:C:2018:392, 89. pont).

mechanizmusának az a célja, hogy lehetővé tegye egy keresett személy elfogását és átadását annak érdekében, hogy az említett kerethatározat által követett célra tekintettel az elkövetett bűncselekmény ne maradjon büntetlenül, és e személyt büntetőeljárás alá vonják, vagy e személy letöltse a vele szemben kiszabott szabadságvesztés büntetést.[23]

63. A Bíróság már megállapította, hogy a végrehajtó hatóság határozata a 2002/584 kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően az érintett személy átadásának lehetővé tételére korlátozódik, a büntetőeljárás lefolytatása, vagy a szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása, vagy az érdemi büntetőeljárás az említett határozat hatályán kívül marad.[24]

64. Az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személy eljárási jogainak meghatározása elválaszthatatlan az uniós jogalkotónak az említett elfogatóparancs létrehozásakor kifejezett szándékától. Ez utóbbit a keresett személyek tagállamok közötti gyors és hatékony átadásának igazságügyi mechanizmusaként hozták létre, felváltva a nehézkes és a politikai hatalom értékelésétől függő kiadatási rendszert, amelynek nem célja az érintett személy büntetőeljárási helyzete egészének figyelembevétele. Amint azt a cseh kormány helyesen hangsúlyozza, az európai elfogatóparancsra vonatkozó eljárás során a személy jogai – logikusan – valamely másik tagállamnak történő átadás szempontjára összpontosítanak, és egyáltalán nem esnek egybe azon jogok széles körével, amelyekkel valamely személy a nemzeti jog szerinti büntetőeljárás során rendelkezik.[25]

65. Ebben az összefüggésben a 2012/13 irányelv minden olyan értelmezése, amely az irányelv személyi hatályának kiterjesztő alkalmazásához[26] és a szóban forgó két másodlagos jogi norma erős összefonódásához vezet, véleményem szerint összeegyeztethetetlen a 2002/584 kerethatározat szándékosan korlátozott tárgyával és az igazságügyi együttműködés gyorsításának céljával, hiszen az említett kerethatározat 17. cikkének (1) bekezdése kifejezetten előírja, hogy az európai elfogatóparancsot soron kívül intézik és hajtják végre.[27] Így a Bíróság által már kifejezett szándékkal összhangban el kell kerülni, hogy az európai elfogatóparancsok hatása gyengüljön olyan késleltető jellegű gyakorlatok révén, amelyek az említett elfogatóparancsok végrehajtásának megakadályozására irányulnak.[28]

66. A fenti megfontolásokra tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2012/13 irányelv 4. cikkének (3) bekezdését, 6. cikkének (2) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az azokban említett jogok nem alkalmazhatók az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyekre.[29] E körülmények között nem kell a kérdést előterjesztő bíróság által említett azon lehetőséget vizsgálni, hogy módosítsák a 2002/584

23 Lásd: 2018. december 6-i IK (Mellékbüntetés végrehajtása) ítélet (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 36–39. pont); 2013. május 30-i F ítélet (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 57. pont).

24 Lásd: 2018. december 6-i IK (Mellékbüntetés végrehajtása) ítélet (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 56. pont); 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality (Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai) ítélet (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 57. pont).

25 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban előterjesztett azon feltevés, amely az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek eljárási helyzetét a 2012/13 irányelvben említett gyanúsítottak vagy vádlottak helyzetével állítja egy sorba, véleményem szerint nem veszi figyelembe a keresett személyek tagállamok közötti, határon átnyúló átadási eljárásának sajátosságát.

26 A 2012/13 irányelv 4. cikke (3) bekezdésének, 6. cikke (2) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek helyzetére történő alkalmazása mindenesetre észszerűtlen, amikor ezen elfogatóparancsot szabadságelvonással járó büntetés végrehajtása céljából bocsátották ki.

27 Felvetődhet konkrétabban, hogy milyen következményei vannak az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek javára a 2012/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében előírt és a (30) preambulumbekezdésében pontosított, az ügy anyagaiba való betekintés joga elismerésének abban a formában, hogy az érintett személy és ügyvédje számára rendelkezésre bocsátják az olyan iratokat és adott esetben fényképeket, képi és hangfelvételeket, amelyek a nemzeti jog értelmében nélkülözhetetlenek az őrizetbe vétel elleni eredményes panasztételhez, vagy a fogva tartás jogszerűsége felülvizsgálatának eredményes kezdeményezéséhez. Az ügy iratainak e megismerése lehetővé teszi az érintett személy és ügyvédje számára, hogy kérelmeket terjesszenek elő a benyújtott bizonyítékokra vonatkozóan vagy, hogy a nyomozás kiegészítését kérjék, aminek tagadhatatlanul hatása lesz az átadási eljárás lezajlására.

28 2015. július 16-i Lanigan ítélet (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 41. pont).

29 Megjegyzem, hogy ezen álláspontal egyetért a Bizottság és a jelen eljárásban írásbeli észrevételt benyújtó valamennyi kormány.

kerethatározat 8. cikkében meghatározott, az európai elfogatóparancs formanyomtatványának tartalmát, belefoglalva az említett jogokat vagy ennek hiányában, hogy a 2012/13 irányelv fent említett rendelkezései értelmében megküldjék az őrizetbe vett személy részére a jogairól szóló tájékoztató dokumentumot.

67. A kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott azon érvet illetően, amely szerint az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyeknek a 2012/13 irányelv fent említett rendelkezéseiben kimondott jogoktól való megfosztása eredményeképpen megsértik a 2002/584 kerethatározat (12) preambulumbekezdésében és az 1. cikkének (3) bekezdésében előírt alapvető jogok tiszteletben tartásának kötelezettségét, és különösen a Charta 6. és 47. cikkéből eredő követelményeket, hangsúlyozni kell, hogy egy ilyen érv valójában a 2002/584 kerethatározat és az uniós jogrendben védett alapvető jogok összeegyeztethetőségének kérdését veti fel, ami az előterjesztett második kérdés tárgya.[30]

C. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésről

68. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság a 2002/584 kerethatározat érvényességéről kérdezi a Bíróságot a Charta 6. és 47. cikke szempontjából, amennyiben nem biztosítottak az európai elfogatóparancs alapján őrizetbe vett személyeknek az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban említett, a 2012/13 irányelv rendelkezéseiben előírt jogai, ami lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé teszi az említett személyek számára a nemzeti és európai elfogatóparancs megtámadását, holott e személyek a végrehajtó tagállamban európai elfogatóparancs alapján fogva tartásban vannak.

69. Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az EUSZ 6. cikk (1) bekezdése értelmében az Unió elismeri a Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket, amely Charta „ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések”[31].

70. Először is ki kell emelni, hogy a 2002/584 kerethatározattal létrehozott európai elfogatóparancs mechanizmusa – amely nem szabályozza az említett elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslat előterjesztésének lehetőségét – a Charta által kimondott alapvető jogok tiszteletben tartásának vélelmén alapul, amely jogok szerves részét képezi a Charta 6. cikkében előírt szabadsághoz való jog, valamint a védelemhez való jog, amely a Charta 47. és 48. cikkében kimondott tisztességes eljáráshoz való jogból ered.

71. A kölcsönös elismerés elve ugyanis – amely az európai elfogatóparancs rendszerének alapja – maga is a tagállamok közötti kölcsönös, aziránt fennálló bizalom elvén alapul, hogy a nemzeti jogrendjeik képesek az uniós szinten és különösen a Chartában elismert alapjogok tekintetében egyenértékű és tényleges védelmet nyújtani. A kölcsönös bizalom elve, különösen a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében mindegyik államtól megköveteli, hogy – kivételes körülményektől eltekintve – úgy tekintse, hogy az összes többi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot, és különösen az uniós jog által elismert alapvető jogokat.[32]

30 Lásd ebben az értelemben: 2013. február 26-i Melloni ítélet (C-399/11, EU:C:2013:107, 45. pont).

31 Lásd: 2013. február 26-i Melloni ítélet (C-399/11, EU:C:2013:107, 48. pont).

32 Lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet (C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 77. és 78. pont).

72. A 2002/584 kerethatározat ugyanis arra az elvre épül, amely szerint az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos határozatok minden, az ilyen jellegű határozatokra jellemző – különösen a kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdésében szereplő alapvető jogokból és alapvető jogelvekből eredő – garanciában részesülnek, ami maga után vonja, hogy a tagállamok közötti, a 2002/584 kerethatározatban előírt átadási eljárás egészére bírósági felülvizsgálat alatt kerül sor. Ebből következően már maguk a kerethatározat rendelkezései is a Charta 47. cikke követelményeinek megfelelő eljárást írnak elő, függetlenül a kerethatározatnak a tagállamok által választott végrehajtási módjaitól. [33]

73. A Bíróság megállapította, hogy az európai elfogatóparancsra vonatkozó eljárást illetően az átadni kért személy jogai tiszteletben tartásának biztosítása elsődlegesen az elfogatóparancsot kibocsátó tagállam feladata, amelyről vélelmezni kell, hogy tiszteletben tartja az uniós jogot, és különösen az Unió által elismert alapvető jogokat. [34] E tekintetben az európai elfogatóparancs rendszere ily módon a keresett személyt megillető eljárási jogok és alapvető jogok kétszintű védelmét tartalmazza, mivel a nemzeti bírósági határozat – mint amilyen egy nemzeti elfogatóparancs – elfogadása során első szinten biztosított bírósági védelemhez hozzájárul az a bírósági védelem, amelyet az európai elfogatóparancs kibocsátása során második szinten kell biztosítani, amely elfogatóparancs kibocsátására adott esetben az említett nemzeti bírósági határozat elfogadását követően rövid határidőn belül sor kerülhet. [35]

74. Így az olyan intézkedést illetően, mint az európai elfogatóparancs kibocsátása, amely sértheti az érintett személy szabadsághoz való jogát, e védelem magában foglalja, hogy a hatékony bírói jogvédelemhez kapcsolódó követelményeknek megfelelő határozatot hozzanak, legalább az említett védelem egyik szintjén. Az érintett személy jogai védelmének második szintje magában foglalja különösen, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóság ellenőrzi az elfogatóparancs kibocsátásához szükséges feltételek tiszteletben tartását, és objektív módon megvizsgálja a kibocsátás arányos jellegét, figyelembe véve minden terhelő és mentő bizonyítékot, anélkül, hogy ki lenne téve a külső – különösen a végrehajtó hatalom részéről – utasíthatóság kockázatának. [36]

75. Ennélfogva a tagállamok feladata annak biztosítása, hogy jogrendjeik hatékonyan garantálják a bírói jogvédelemnek a 2002/584 kerethatározat által megkövetelt szintjét, az általuk alkalmazott eljárási szabályok segítségével, amelyek jogrendszerenként eltérőek lehetnek, feltéve hogy nem hiúsítják meg e kerethatározat célkitűzéseit és a kerethatározatból fakadó követelményeket. E tekintetben a hatékony bírói jogvédelemhez való jog követelményei valamely bíróságnak nem minősülő igazságügyi hatóság által hozott, az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozattal szemben külön jogorvoslati jog bevezetését [37] eredményezhetik. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem kifejezései szempontjából érdekes megjegyezni, hogy megfelel a hatékony bírói jogvédelem követelményének a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancsról szóló határozat elleni olyan jogorvoslati jogot előíró nemzeti rendszer, amely a keresett személy tényleges átadását *követően* is gyakorolható. [38]

33 Lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality (Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai) ítélet (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 46. és 47. pont).

34 Lásd: 2018. január 23-i Piotrowski ítélet (C-367/16, EU:C:2018:27, 50. pont).

35 Lásd: 2019. május 27-i OG és PI (Lübecki és zwickaui ügyészség) ítélet (C-508/18 és C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 67. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 Lásd: 2019. december 12-i Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg és Openbaar Ministerie (Lyoni és tours-i ügyész) ítélet (C-566/19 PPU és C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, 60. és 61. pont).

37 Lásd ebben az értelemben: 2019. december 12-i Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg és Openbaar Ministerie (Lyoni és tours-i ügyész) ítélet (C-566/19 PPU és C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, 60. és 61. pont).

38 Lásd: 2013. május 30-i F ítélet (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 57. pont); 2018. december 6-i IK (Mellékbüntetés végrehajtása) ítélet (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 36–39. pont); 2019. december 12-i Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg és Openbaar Ministerie (Lyoni és tours-i ügyész) ítélet (C-566/19 PPU és C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, 70. és 71. pont).

76. Ki kell emelni továbbá, hogy jóllehet a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdése szerint a tagállamok a kölcsönös elismerés elve alapján és magának e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően kötelesek minden európai elfogatóparancsot végrehajtani, ezen elismerés nem jelent a kibocsátott elfogatóparancs végrehajtására vonatkozó feltétlen kötelezettséget.[39] A végrehajtó igazságügyi hatóságnak, mielőtt a keresett személy büntetőeljárás lefolytatása céljából történő átadásáról határozna, bizonyos mértékben felül kell vizsgálnia az európai elfogatóparancsot, és meg kell győződnie az alapvető jogok tiszteletben tartásáról, amint arra a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdése kifejezetten felhívja a figyelmet. E hatóság nem engedheti meg e jogok megsértését és ilyen esetben az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának lehetőségéről rendelkezik.[40]

77. Záró észrevételként megjegyzem, hogy a Bíróságnak a jelen indítványban említett ítélkezési gyakorlatát jogosan lehetett az európai elfogatóparancs végrehajtása során a kölcsönös elismerés elve „proceduralizációs" irányzatának nevezni, amelynek célja az európai elfogatóparancs szinte automatikus jellegének az érintett személyek jogait biztosító eljárási rend követelményei általi kiegyenlítése.[41]

78. Másodszor meg kell jegyezni, hogy a 2002/584 kerethatározat előír bizonyos jogokat az európai elfogatóparancs alapján a végrehajtó tagállamban kihallgatott személy javára, többek között a tájékoztatáshoz való jogot. A 2002/584 kerethatározat 11. cikkének megfelelően az illetékes végrehajtó igazságügyi hatóság a nemzeti jogával összhangban már az őrizetbe vételkor köteles tájékoztatni az említett személyt az európai elfogatóparancsról és annak tartalmáról, azon lehetőségről, hogy beleegyezhet a kibocsátó igazságügyi hatóságnak történő átadásába, vagy azt kifogásolhatja, valamint hogy ügyvédi segítségre és tolmácsra jogosult. A meghallgatáshoz való jogon kívül e jogok – amennyiben az említett kerethatározat 14. cikkével összhangban nem egyezik bele az átadásába – megfelelnek az írásbeli tájékoztatóban foglalt jogoknak, amelyet az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személlyel haladéktalanul közölni kell a 2012/13 irányelv 5. cikkében előírtak szerint.

79. Az elfogatóparancs tartalmának közlése során az említett személy megkapja az európai elfogatóparancsnak a 2002/584 kerethatározat mellékletében foglalt tájékoztató mintájában előírt információkat, amelyet a kibocsátó igazságügyi hatóságoknak ki kell tölteni, mégpedig abból a célból, hogy az átadási eljárást – a 2002/584 kerethatározat 17. cikkében előírt határidők betartásával – egyszerűsítsék és gyorsítsák. Ez utóbbi 8. cikke szerint ezen információk értelemszerűen az 1. és 2. cikk szerinti végrehajtható ítélet, elfogatóparancs vagy más, azonos joghatállyal bíró végrehajtható bírósági határozat rendelkezésre állására, a bűncselekmény jellegére és jogi minősítésére, a bűncselekmény elkövetése körülményeinek ismertetésére, ezen belül az időpont, a hely és a keresett személy bűncselekményben való részvételének módjára[42] vonatkoznak. Érdekes megjegyezni, hogy e két utóbbi információ a 2012/13 irányelv 6. cikkében említettekhez hasonló.

39 Lásd ebben az értelemben: 2020. március 11-i SF (Európai elfogatóparancs – A végrehajtó államba történő visszaszállítás garanciája) ítélet (C-314/18, EU:C:2020:191, 39. és 40. pont).

40 Lásd ebben az értelemben: 2013. január 29-i Radu ítélet (C-396/11, EU:C:2013:39, 41. pont); 2017. augusztus 10-i Zdziaszek ítélet (C_271/17 PPU, EU:C:2017:629, 103. és 104. pont). Példaképpen lehet idézni a kibocsátó tagállamban a fogva tartás körülményei miatti embertelen és megalázó bánásmódnak a végrehajtó igazságügyi hatóság általi vizsgálatát [2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet (C-404/15 és C-659/15 PPU, C-404/15, EU:C:2016:198)], az elfogatóparancsot kibocsátó szerv igazságügyi hatóság jogállását [2016. november 10-i Kovalkovas ítélet (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861)], a nemzeti elfogatóparancs létét [2016. június 1-jei Bob-Dogi ítélet (C-241/15, EU:C:2016:385)], a *non bis in idem* elvének tiszteletben tartását [2010. november 16-i Mantello ítélet (C-261/09, EU:C:2010:683)], azt a tényt, hogy ezen elfogatóparancs kibocsátásának körülményei és különösen annak arányos jellege bírósági felülvizsgálat tárgya e tagállamban [2019. december 12-i Openbaar Ministerie (Svéd ügyészség) ítélet (C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078)].

41 Rizcallah, C., „La notion d'autorité judiciaire d'émission dans le cadre du mandat d'arrêt européen et la »procéduralisation« du principe de confiance mutuelle"; *L'Observateur de Bruxelles*, 119. szám, 36. o.

42 Lásd ebben az értelemben: 2018. január 23-i Piotrowski ítélet (C-367/16, EU:C:2018:27, 58. és 59. pont).

80. Úgy tűnik ezért, hogy a 2002/584 kerethatározat 11. cikke és a 2012/13 irányelv 5. cikke alapján az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személy pontos, megfelelő és hozzáférhető – az átadási eljárás korai szakaszában nyújtott – tájékoztatást kap a jogairól, oly módon, hogy lehetővé tegyék számára jogainak az említett eljárás sajátos keretei közötti hatékony gyakorlását.

81. E jogokat tovább pontosították a 2010/64 irányelv, a 2013/48 irányelv és a 2016/1919 irányelv rendelkezései. A Bíróság kiemelte, hogy a 2002/584 kerethatározat a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén elfogadott más uniós szabályozásokban meghatározott, a hatékony bírói jogvédelemre vonatkozó biztosítékok átfogó rendszerébe illeszkedik, amely szabályozások célja, hogy az európai elfogatóparancs alapján keresett személy számára elősegítsék jogainak gyakorlását, akár már a kibocsátó tagállamnak való átadása előtt. Konkrétan a 2013/48 irányelv 10. cikke arra kötelezi a végrehajtó tagállam illetékes hatóságát, hogy a szabadságelvonás megkezdését követően indokolatlan késedelem nélkül tájékoztassa a keresett személyt arról, hogy jogában áll ügyvédet megbízni a kibocsátó tagállamban.[43] Rá kell azonban mutatni egyrészről, hogy ezen ügyvéd szerepe a végrehajtó tagállambeli ügyvéd részére történő segítségnyújtás, számára tájékoztatás és tanács adása révén az említett személyeknek „a 2002/584/IB kerethatározatban előírt" jogai hatékony gyakorlásának biztosítása érdekében, másrészről pedig, hogy a fent említett jogot a 2002/584 kerethatározatban meghatározott határidők, vagy a végrehajtó igazságügyi hatóságot terhelő azon kötelezettség sérelme nélkül gyakorolják, hogy az említett kerethatározatban meghatározott határidők és feltételek mellett meghatározza, hogy a személyt át kell-e adni.

82. Harmadszor, ami a keresett személy fogva tartott jogállását illeti, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság a nemzeti elfogatóparancs és az európai elfogatóparancs elleni jogorvoslat gyakorlásának kérdésével hoz kapcsolatba, ki kell emelni, hogy a 2002/584 kerethatározat 12. cikke alapján a keresett személy őrizetbe vételét követően a végrehajtó igazságügyi hatóság jogosult dönteni arról, hogy e személyt továbbra is fogva kell-e tartani vagy szabadon lehet bocsátani, amíg az európai elfogatóparancs végrehajtásáról határoznak. A fogva tartást tehát nem feltétlenül írják elő, és a végrehajtó tagállam belső jogának megfelelően a személyt ideiglenesen bármikor szabadon lehet bocsátani.

83. E megjegyzések összekapcsolódnak azzal a ténnyel, hogy az európai jogalkotó egyrészről biztosította a meghallgatáshoz való jognak a végrehajtó tagállamban történő tiszteletben tartását, amint az többek között a 2002/584 kerethatározat 14. és 18. cikkéből következik, lehetővé téve az érintett személy számára a fogva tartásának hatékony vitatását, másrészről pedig átmenetileg szigorúan keretek közé helyezte az európai elfogatóparancsra vonatkozó határozatok elfogadását az igazságügyi együttműködés felgyorsításának megvalósítása érdekében.

84. Amint azt említettük, a 2002/584 kerethatározat 17. cikkének (1) bekezdése az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló határozat elfogadását illetően előírja, hogy ez utóbbit soron kívül intézik és hajtják végre. E cikk (2) és (3) bekezdése meghatározza a tagállamok által betartandó pontos határidőket, amelyek az említett elfogatóparancs végrehajtásáról szóló végleges határozat meghozatalára 10 vagy 60 nap attól függően, hogy a keresett személy beleegyezik-e az átadásába vagy nem, a (4) bekezdés pedig 30 napos hosszabbítást irányoz elő. Az európai elfogatóparancs mechanizmusának időbelisége tehát nagymértékben az említett személy szándékának kifejezésén alapul.

85. Utalva mindazonáltal arra, hogy a 2002/584 kerethatározat 17. cikkében meghatározott e határidők főszabály szerint – tekintettel különösen a kölcsönös elismerés elvének a kerethatározat által létrehozott rendszerben betöltött alapvető szerepére – elegendők ahhoz, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság az európai elfogatóparancs végrehajtását megelőző ellenőrzéseket lefolytassa, és az ilyen elfogatóparancs végrehajtásáról szóló határozatot elfogadja, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy e hatóságnak az említett határidők lejárta után is meg kell hoznia e határozatot, és hogy ilyen helyzetben

43 Lásd: 2019. december 12-i Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg és Openbaar Ministerie (Lyoni és tours-i ügyész) ítélet (C-566/19 PPU és C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, 72. és 73. pont).

a kerethatározat 17. cikkével összefüggésben értelmezett 12. cikkével főszabály szerint nem ellentétes, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság a végrehajtó tagállam jogának megfelelően a keresett személyt továbbra is fogva tartsa, még akkor sem, ha e személy fogva tartásának teljes időtartama e határidőket meghaladja. [44]

86. Ami véleményem szerint lényeges, az az, hogy – a vonatkozó rendelkezéseket a Charta 6. cikkével összhangban értelmezve, amelynek magyarázata az EJEE 5. cikkére utal, és jelen esetben az említett szövegnek a kiadatási eljárásokra vonatkozó 5. cikke (1) bekezdésének f) pontjára – a Bíróság egyértelműen mérsékelte ezt a megoldást, rámutatva, hogy az európai elfogatóparancs önmagában nem igazolhatja a keresett személynek olyan fogva tartását, amelynek teljes időtartama meghaladja az ezen elfogatóparancs végrehajtásához szükséges időt, a végrehajtó igazságügyi hatóság csak akkor dönthet úgy, hogy e személyt továbbra is fogva tartja, ha az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárást kellő gondossággal folytatták le, és ennélfogva a fogva tartás időtartama nem bizonyul eltúlzott jellegűnek. Ahhoz, hogy erről meg lehessen bizonyosodni, e hatóságnak el kell végeznie a szóban forgó helyzet konkrét vizsgálatát, figyelembe véve minden releváns elemet az eljárás hossza igazolásának értékelése érdekében. [45]

87. Véleményem szerint a 2002/584 kerethatározat két rendelkezésére kell még felhívni a figyelmet az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személy helyzete szempontjából, amelyre a kérdést előterjesztő bíróság hivatkozott az ezen aktus érvényességét illető, arra az esetre nézve vonatkozó kételyei alátámasztására, ha az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben említett, a 2012/13 irányelv szerinti egyes tájékoztatáshoz való jogokat nem lehet alkalmazni.

88. Egyrészről a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (5) bekezdése előírja, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló határozat elfogadását követően a keresett személy átadására előírt határidők lejárta után e személyt szabadon kell bocsátani, ha még mindig fogva van.

89. Másrészről a 2002/584 kerethatározat 26. cikkének (5) bekezdése akként rendelkezik, hogy a kibocsátó tagállam az európai elfogatóparancs végrehajtásából eredő fogva tartás teljes időtartamát beszámítja az e tagállamban letöltendő szabadságvesztés teljes időtartamába, ily módon biztosítva, hogy minden – még a kerethatározat 17. cikkében meghatározott határidők lejártát követő esetleges meghosszabbításból következő – fogva tartási időszakot megfelelően figyelembe fognak venni abban az esetben, ha a kibocsátó tagállamban szabadságvesztés-büntetést hajtanak végre. [46]

90. Ebben az összefüggésben véleményem szerint az a következtetés, hogy a 2012/13 irányelv 4. cikkének (3) bekezdése, 6. cikkének (2) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazható az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyekre – a nemzeti és európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozat elleni esetleges jogorvoslat és e személyeknek az átadási eljárás során fennálló helyzete szempontjából – nem olyan jellegű, amely a Charta 6., 47. és 48. cikkéből eredő követelményeknek a 2002/584 kerethatározat általi bármilyen megsértésével járna.

91. Véleményem szerint különösen a 2012/13 irányelv 5. cikke által pontosított és kiegészített, valamint a Bíróság által értelmezett 2002/584 kerethatározat a fent említett követelményekkel összhangban garantálja az érintett személyek jogait, biztosítva ugyanakkor e személyek átadási mechanizmusának hatékonyságát, és ezáltal a tagállamok közötti igazságügyi együttműködési rendszer hatékonyságát, amelynek egyik lényeges eleme az európai elfogatóparancs.

92. A fenti megfontolások összességére tekintettel az a válasz adandó, hogy a feltett kérdések vizsgálata egyetlen olyan tényezőt sem tárt fel, amely érinthetné a 2002/584 kerethatározat érvényességét.

44 Lásd ebben az értelemben: 2015. július 16-i Lanigan ítélet (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 42., 52., 60. és 62. pont).

45 Lásd: 2015. július 16-i Lanigan ítélet (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 53–59. pont).

46 Lásd: 2015. július 16-i Lanigan ítélet (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 51. pont).

VI. Végkövetkeztetés

93. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javasolom a Bíróságnak, hogy a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) részére a következő választ adja:

– A büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló, 2012. május 22-i 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (3) bekezdését, 6. cikkének (2) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az azokban említett jogok nem alkalmazhatók az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyekre.

– A feltett kérdések vizsgálata egyetlen olyan tényezőt sem tárt fel, amely érinthetné az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat érvényességét.